

JANINA CZAPLIŃSKA

(GÓRSKA, „ALEKSANDRA”, „BIRUTA”, „JANECZKA”) 1916–2011

Urodzona 11 czerwca 1916 r. w Lipicy Dolnej niedaleko Stanisławowa. W 1935 r. ukończyła naukę w Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Krakowie. W latach 1935–1939 studiowała psychologię i pedagogikę na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Działała w Małopolskim Związku Młodzieży Ludowej, Akademickim Związku Młodzieży Wiejskiej oraz Związku Młodej Wsi (jako sekretarz Zarządu Wojewódzkiego w Krakowie). Na drugim kongresie Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej w listopadzie 1936 r. została wybrana do składu Prezydium Kongresu. W latach 1938–1939 była wykładowczynią na Orkanowskim Uniwersytecie Ludowym w Szybach k. Krakowa.

W konspiracji od 1939 r. na terenie okręgu krakowskiego współorganizowała Chłopską Organizację Wolności „Raclawice”. Od kwietnia 1940 r. była w Warszawie łączniczką Romualda Tyczyńskiego i zajmowała się kolportażem prasy podziemnej. Została też członkinią Centralnego Komitetu Chłopskiej Organizacji Wolności „Raclawice”. Od 1940 r. należała do Komisji Oświatowej „Raclawice”. W CK zajmowała się sprawami oświaty oraz łączności zewnętrznej. Brała udział w zjeździe „Raclawic” w lutym 1944 r., na którym przedstawiła stan prac nad powołaniem Chłopskiego Towarzystwa Oświatowego.

Od 1942 r. pracowała w Biurze Prezydyjnym Delegatury Rządu na Kraj, najpierw jako łączniczka, następnie jako kierowniczka łączności. Była łączniczką władz cywilnych w Powstaniu Warszawskim, w tym pierwszego zastępcy delegata Rządu – Adama Bienia. Po upadku powstania została wywieziona przez Niemców do Turynii, gdzie pracowała przymusowo w fabryce broni koło Eisenach, a następnie w karnym obozie pracy w Rudersbergen.

Po powrocie do kraju w 1945 r. organizowała Uniwersytet Ludowy w Raclawicach k. Miechowa. W październiku 1945 r. została zatrudniona przez PSL w Warszawie do prac kulturalno-oświatowych. W latach 1948–1953 pracowała w Ministerstwie Kultury i Sztuki.

Była przesłuchiwana przez funkcjonariuszy MBP. Zwolniona z MKiS, utrzymywała się z prac dorywczych. Po 1956 r. pracowała w Pracowni Konserwacji Zabytków. Potem aktywnie działała w Towarzystwie Przyjaciół Dzieci, w poradnictwie społeczno-wychowawczym. W 1976 r. przeszła na emeryturę; nadal działała społecznie. W 2009 r. została odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarła 27 lutego 2011 r. w Warszawie. Została pochowana na cmentarzu w Powsinie.

Przez szereg lat dbała o pamięć o żołnierzach i pracownikach Polski Walczącej. Organizowała i inspirowała działalność naukową, a zwłaszcza popularyzatorską w tym zakresie. Zawsze bardzo skromna, unikała mówienia o sobie i swoich zasługach. Typowym tego przykładem są jej wspomnienia *Moje lata pracy w czasie II wojny światowej*, opublikowane w roku 1998. Dowiadujemy się z tego tekstu o bohaterstwie i zasługach kierownictwa oraz szeregowych żołnierzy „Raclawic” i różnych struktur Polskiego Państwa Podziemnego. O samej Pani Janinie jest tam bardzo mało informacji. Ona była tylko łączniczką, kolporterka... ważni i bohaterscy byli inni. Cóż za piękna postawa... zwłaszcza w dzisiejszych czasach.

Brak nam będzie Pani, Pani Janino...

WALDEMAR GRABOWSKI